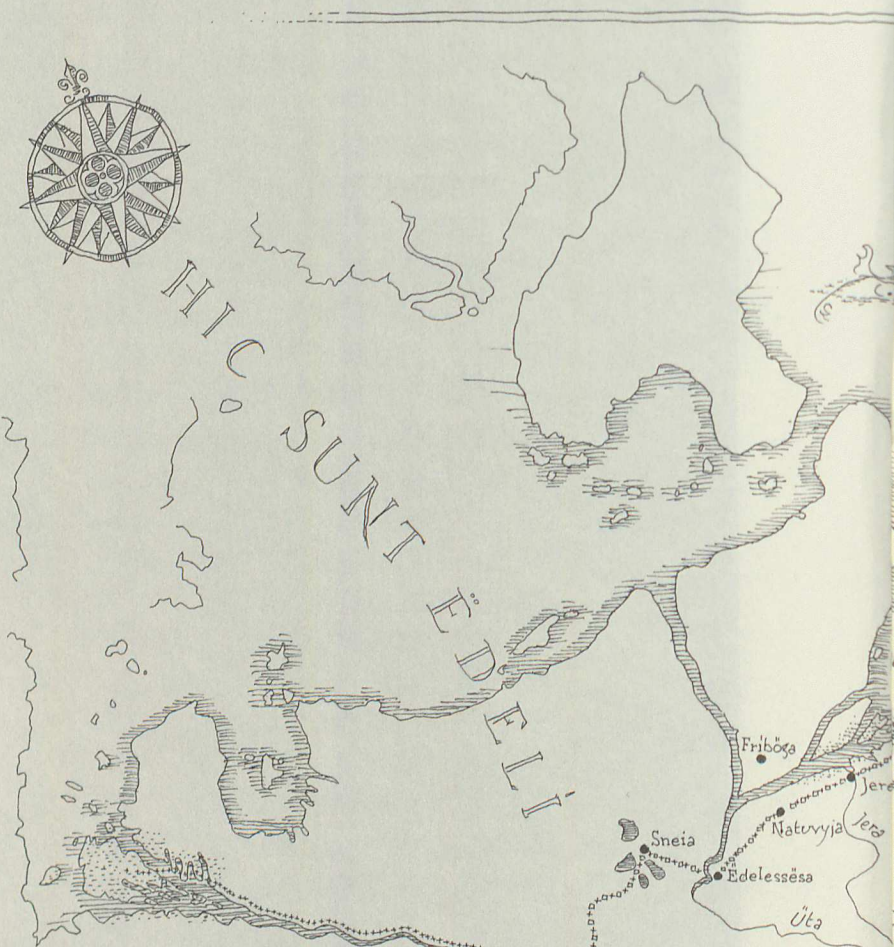
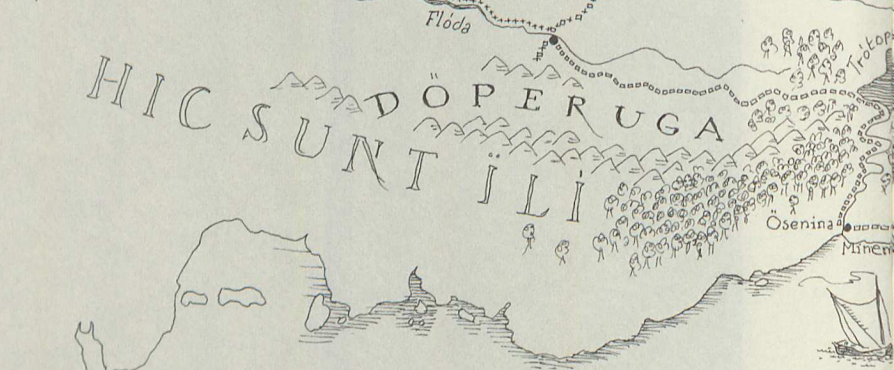

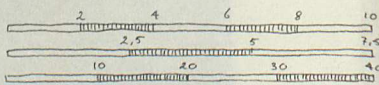
HIC SUNT
EDELII

HIC SUNT
DÖPERUGA
ILI

- △△△ De Maagd
- Rasch
- Tallefer
- +++ Delius

De auteur ontving voor het schrijven van deze roman een
werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds

Omslagontwerp Bureau Beck
Omslagillustratie Getty Images

© 2012 Arjaan van Nimwegen

Uitgeverij Wereldbibliotheek bv
Spuistraat 283 · 1012 VR Amsterdam

www.wereldbibliotheek.nl

ISBN 978 90 284 2436 4
e-book 978 90 284 4008 1

ARJAAN VAN NIMWEGEN

WESTERLINGEN

AMSTERDAM · WERELDBIBLIOTHEEK

ARIAN VAN NIJWEGEN

WESTERLINGEN

Westerlingen is een tijdschrift over de Nederlandse literatuur van de twintigste eeuw.

Westerlingen is een tijdschrift over de Nederlandse literatuur van de twintigste eeuw.

Westerlingen is een tijdschrift over de Nederlandse literatuur van de twintigste eeuw.

Westerlingen is een tijdschrift over de Nederlandse literatuur van de twintigste eeuw.

Westerlingen is een tijdschrift over de Nederlandse literatuur van de twintigste eeuw.

Westerlingen is een tijdschrift over de Nederlandse literatuur van de twintigste eeuw.

Westerlingen is een tijdschrift over de Nederlandse literatuur van de twintigste eeuw.

Rystë öj lédais ae fideme söfë
Ik bereisde elk land om mijzelve te vinden
(Westerse wijsheid)

Wie nadert met goede bedoeling:
Handel, lust of bekeering,
Wordt geweerd aan 't rif door bezwering
Of in 't atol door onderspoeling.
uit: J. Slauerhoff: *Dit eiland*

Elk woord vernieuwt de stilte die het breekt.
Al wat geschiedt geschiedt nog voor het eerst.
Uit: Martinus Nijhoff: *Awater*

Ik heb de eik land om mij heen te vinden
(Westerwijk)

Wilt niet met goede bedoeling
Mandel, lust of bekeerling
Wacht gewand aan 't d'oor bewaag
Of in 't and door onder wating
sic ! Nieuwland, O' land

Elk woord verstaan de eik die het land
Al wat geschiedt geschiedt nog voor het land
/ de Nieuwland bij de wating

BOEK I

Waarin het land en zijn bewoners ongekende tijden van vrede en voorspoed beleven, landbouw, visserij en nijverheid bloeien, orde, gematigheid en natuurlijke tucht heersen; waarin in de steden en dorpen krachtige mannen, bevallige vrouwen en dankbare kinderen in daden en woorden de lof zingen van het wijs bestuur dat hun gegeven is; waarin ook de komst van vreemdelingen van overzee, aangetrokken door de overvloed van deze eilanden, de gelukzaligheid van het volk niet weet te verstoren; en waarin elke dag weer nieuw is.

De schepen werden twee dagen na de storm voor het eerst gezien voor de noordoostkaap van Utecara, drie stippen aan de horizon die uitgroeiden tot kleine driehoeken voor ze weer uit het zicht verdwenen. De jagers die ze vanaf de duintoppen zuidwaarts zagen trekken besloten na overleg de zaak te melden, al riskeerden ze de beschuldiging van onrust zaaien. Maar onrust was er toch al. Vissers hadden zich schielijk van de stranden teruggetrokken bij het zicht van de drie silhouetten, en dat was begrijpelijk. De kwijnende handelsvaart gebruikte eenvoudige latijnsgetuigde barken die veel dichter onder de kust voeren, en er was trouwens geen melding van scheepsbewegingen uit zuid of noord. De drie piramides deden denken aan de driemasterschepen waarvan een enkeling hooguit afbeeldingen kende – nog minder eilandbewoners hadden de vluchthaven van Jépa Crója bezocht, waar gehavende restanten van zulke schepen ongestoord lagen weg te rotten. Maar deze schepen waren echt. Piratenvolk en Invallers waren weliswaar sinds mensenheugenis niet meer gesignaleerd, maar de plunderingen en het bloedvergieten waren helaas nog niet, zoals het behoorde, volledig vergeten.

In Lóda in het Geding Cya, met zijn onbeschermd haven, aan de westkust van het eiland, werden drie oude kanonnen uit de Gedingelijke Opslag gesleept, afgestoft en gepoetst tot ze vervaardig blonken als echt wapentuig, hoewel niemand vertrouwen had in het lang ongebruikte mechaniek of zelfs maar een idee had waar de bijbehorende munitie was. Ze werden opgesteld op het havenhoofd, burgers van onbesproken gedrag hielden bij toerbeurt de wacht en legden opgewonden jongetjes de werking uit, met des te meer gewichtigheid naarmate ze er minder van wisten.

Sinds mensenheugenis – een onbruikbare uitdrukking. De Gedingmeester voelde eens te meer de last van zijn ambt. Eerdere kleine verstoringen van de dagelijkse orde hadden hem al duidelijk gemaakt dat gelukzalige afwezigheid van kennis en ervaring ook onzekerheid meebracht. Bij kleine diefstallen en baldadigheden handelde hij naar bevind van zaken. Zelfs de geruchtmakende moord op een reizend koopman – enige jaren terug en inmiddels in de vergetelheid verzonken – had hij zonder instructies van hogerhand kunnen klaren. Zolang de zaak maar binnen zijn grenzen bleef. Maar een aangespoeld wrak, vaten met overzeese drank op het strand of het lijk van een drenkeling? Hoe dan te handelen?

En nu dit. Bewegende schepen, bemand met levende mensen.

De vlakke zee was schoon achter de vaargeulen in de slijkdelta, en het leek na twee dagen aannemelijk dat de schepen, als die er al waren, de ondiepten rond Utecara hadden gemeden en een zuidelijker koers hadden gekozen naar Gesta. Als ze al niet eenvoudig waren weggezeild, ver van het land, de wijde Wierzee op, naar de plekken waar ze thuishoorden. Niet hier. Laat ons met rust.

De Gedingraad was vanzelfsprekend unaniem in zijn oordeel. De jagers waren sensatiezoekers geweest en de vissers vormden zoals bekend een bangelijk volkje dat met zijn sloepjes niet verder de zee op dorst dan de lengte van hun kabels, verankerd op het strand. Men moest niet te veel waarde hechten aan praatjes van die simpele lieden in de achterlijke oostelijke Meenten. Een ouder raadslid stelde melding aan het Schap voor, 'zoals gebruikelijk in zulke gevallen'. Vooral die laatste opmerking kwam hem op collegiale verontwaardiging te staan. 'Zulke gevallen' waren níét 'gebruikelijk', en hij maakte zich ongeloofwaardig door te zinspelen op handelwijzen uit een andere tijd. De oude man schikte zich beschaamd, maar de Gedingmeester bezag hem met mededogen. Altijd weer die onuitroeibare twijfel.

Het Schap was in geen jaren geraadpleegd. Meende hij. Of betrof dat het Gewest? Sinds mensenheugenis... De term bleef

door zijn hoofd spelen, tot hij hem verjoeg. De zaak was helder, de lucht geklaard, de redeloze onrust bedwongen. Hij had opdracht gegeven het geschut weer terug te rollen in zijn stalling bij andere oude ijzerwaren en overzeese curiositeiten, en de vergadering gesloten.

Aan de modderhaven rookte hij zijn pijpje en keek toe hoe de nieuwbakken artilleristen met spijt hun stelling ontmantelden. Kinderen draafden joelend mee met het wapentuig, een paar ervan hadden zelfs een zitplaats op het geschut veroverd en lieten zich triomfantelijk rijden, als overwinnaars na de slag.

‘Meester, kijk,’ riep een rood aangelopen ventje. ‘Een monster.’

Hij wees op de gegoten afbeelding op de loop van een van de passerende kanonnen.

‘Monsters bestaan niet,’ zei hij uit gewoonte. Het aangetaste reliëf in het brons toonde een grote katachtige op zijn achterpoten, een zwaard in de ene en een onduidelijk ruikertje in de andere klauw, binnen een gevlochten omheining. Een leeuw op zijn achterpoten die voorwerpen vasthield? Het kwam hem verzonnen voor.

‘Dat is een leeuw.’

‘*Lóval!*’ zei het jongetje ademloos.

Leeuw. Dat woord bestond. Hoe wist iemand wat een leeuw was?

‘Dus leeuwen bestaan?’

‘Nee,’ zei hij. ‘Net zomin als monsters.’

‘Deze wel. Kijk maar.’

‘Goed dan,’ zei hij goedmoedig, ‘deze wel’, en hij blies het vermakelijke kereltje een gulle wolk rook in zijn gezicht. Hij moest niet al te streng zijn; het was een heldere dag, de vierde maand was net begonnen, de wind draaide naar zuid, alleen ver in het westen, boven het vasteland, hing een hardnekkig wolkendek. Oosterstormen brachten het ongewenste, een gewone westerstorm konden ze wel aan. Die zou het vergeten van dit onge-

lukkige incident maar bespoedigen. Vergeten dient het grotere goed, dacht hij bijna tevreden, en hij nam zich krachtiger dan ooit voor geen enkele rol te spelen in wat voor geschiedenis ook.

2

De kust leek verlaten, maar genoeg tekenen wezen erop dat het gebied bewoond was. Op het strand lagen de restanten van een sloep, en wat hoger, boven de vloedlijn, zwierf een gescheurd stuk textiel. 'Een vrouwenhemd,' meende een van de maten met een aplomb dat van ruime ervaring met zulke frivoliteiten moest spreken. Het grof geweven linnen was keurig afgewerkt en langs de halsopening met borduurwerk versierd. Wilden konden hier niet wonen, zoveel was zeker. Of het waren wilden geweest die het hemd hadden verscheurd. Hannes* dacht aan het lot van de vrouw die het gedragen had.

Ze hadden geen opdracht om uit te zien naar nieuw land, er viel in deze luchtstreken volgens betrouwbare gegevens ook niets te ontdekken, en er was beraadslaagd over de te nemen stappen. Moest men dit onbekende land negeren, kon men het zonder meer opeisen, of was nader onderzoek geboden, met alle risico's van dien? Het kon onmogelijk ver uit de drukke handelsroute naar de Engelse koloniën liggen, anderzijds was het onwaarschijnlijk dat geen melding van dit eiland – als het dat was – ooit vanuit Londen was doorgedrongen, hoe beperkt de contacten door de dreigende oorlog ook waren. Het was of er een gat in de kaarten zat.

Hoe dan ook moest er drinkwater ingenomen worden. Kapitein Verschuer, Taillefer en de onontkoombare Delius hadden

---

* Enige bijzonderheden over de voornaamste personen staan vermeld in Bijlage II op pagina 487

zich door een paar maten naar het smalle strand laten roeien. Het zag er allemaal teleurstellend Hollands uit, afgezien van wat verspreide zwerfkeien. Zelfs het rozenmotief van het kledingstuk had weinig exotisch.

Taillefer leidde de bevoorrading en liet de manschappen de meegebrachte vaten het duin op rollen. De beide andere heren bleven op het strand, overgelaten aan hun vermoedens, vrezen en verwachtingen.

Achter de smalle duinenrij lag een klein pijnbomenbos en na enig zoeken troffen ze een bron met helder duinwater. Terwijl de vaten werden gevuld, daalde Frederik Taillefer, vertrouwend op het pistool achter zijn broekband, tussen de bomen af naar waar het lichter werd. Ondanks het onmiskenbaar avontuurlijke van de situatie en de onverschrokkenheid waartoe hij zich daardoor dwong, hoopte hij dat hij het wapen niet zou hoeven te gebruiken – hij had nog nooit geschoten.

Er liep een goed onderhouden zandweg door het duinbos. Hij hield zich schuil achter de struiken toen er een ossenkar voorbijtrok, hoog beladen met vis. Iemand op de bok, een paar anderen ernaast. Geklede mensen, geen wilden. Hij ontspande bij het vredige tafereeltje en het telraam in zijn hoofd begon te rammelen. Hier waren zaken te doen – als hij zich maar niet zo onzeker voelde zonder enige aanwijzing waar hij in godsnaam was en hoe hij het onbekende tegemoet moest treden. Moest hij imponeren of zou een nederige opstelling meer baat brengen? Opgelucht besefte hij dat dit niet het moment was om contact te leggen: een verwilderde man, onverwacht opduikend uit het struikgewas, zou eerder schrik aanjagen dan ontzag inboezemen. Frederik Taillefer voelde zich naakt, als Odysseus op het strand.

Hij keerde terug naar de mannen en maande hen tot stilte.

‘Waren er vrouwen bij, mijnheer Taillefer?’ vroeg Hannes.

‘Vrouwen? Ik geloof het niet,’ zei Taillefer. ‘Hoezo?’

De maten grinnikten. Hannes zweeg.

Ze sleepten de gevulde vaten het duin op en lieten ze aan de andere kant het strand op rollen.

'Ik heb volk gezien,' meldde Taillefer aan de kapitein en de predikant.

De vaten waren in de sloep geladen en Hannes zocht het achteloos weggegooide stuk linnen op. Een vrouwenhemd. Hij kon zijn ogen er niet van afhouden en wreef het fijne weefsel tussen zijn vingers. Hij wist zeker dat het door een mooie vrouw gedragen was. Het liefst dacht hij haar donker, vreemd, met heidense ogen, zoals de wilde vrouwen die hij op platen had gezien. Hij had dromen gehad over onbekende landen met kusten waar de minst deugdzame, halfnaakte meisjes leven, soms dacht hij ze blonder dan de heidense godinnen en lichter roze dan madonna's, maar bij tijden zwoer hij dat ze donker waren als Abessijnse vrouwen en het vreemdste was dat hij ze vaak beide had gedroomd, zwart en blank tegelijk.

Toen niemand keek, stopte hij het flard in het zeemleren zakje onder zijn hemd, bij de paar herinneringen aan thuis die hij, licht beschaamd, op zijn hart bewaarde. Het Mariascapulier, dat hij niet op zijn huid durfde te dragen. De glimmend gepoetste kastanje. De kleine houten bazuinengel.

De stem van schipper Verschuer klonk geërgerd. 'Dat ze er niet uitzien als wilden, betekent niets. Ik heb bij de zwarten in Afrika steden gezien vol grote gebouwen met sierlijke beelden en allerlei opsmuk. En we weten dat Chinezen, muzelmannen en andere goddeloze volken zich in zijde en goudstiksels kleden. Mogelijk zijn ze daarmee bekend geraakt door beschaafde reizigers in vroeger tijd, maar hoe dan ook: ordelijk leven en zelfs een zekere weelde zijn niet afhankelijk van christenzin. Op mijn omzwervingen over de aardbol heb ik in die zaken een ruime blik verworven.' Hij keek Delius van terzijde aan. 'Al besef ik al te goed, mijnheer, dat verfijning en goede manieren een wild en godslasterlijk hart kunnen verhullen.'

'Het gepleisterd graf,' mijmerde de prediker.

'Nietwaar?' zei Verschuer. 'Nog afgezien van de gevaren. Het is beter die te mijden.'

'Tenzij we hier een taak hebben.' Delius' stem klonk ongevoelbaar aarzelend.

'Wij hebben een taak. Zo snel mogelijk terugkeren. Met de lading.'

'Tenzij hier handel gedreven kan worden,' zei Taillefer. 'Dat is mijn taak.'

Pieter Verschuer zuchtte. Hij achtte zich een rechtlijnig man die alleen de kaarten geloofde, al had ook de sluikhandel zeker zijn bekoring, maar in geen geval wenste hij tweespalt. Voorlopig besloot hij iets symbolisch achter te laten. Een plankje werd beschreven met roet van een oude vuurplaats op het strand, het werd vastgeklemd tussen twee forse keien, en vervolgens sprak Verschuer als gezagvoerder een paar woorden over inbezitneming namens de Staten, hoewel niemand met zekerheid wist of dat de correcte procedure was. De tekst verwaaide in het gebulder van de branding. De vloed rees snel in de zee-engte.

Toen de sloep door de branding schoot, zag Hannes hoe het plankje met de letters al door een breker werd weggevaagd. Even later dreef het langsij en hij viste het uit het water. Hij kon de al half uitgewiste letters *De Maagd* onderscheiden en ook het jaartal 1781, want hij had niet alleen lezen geleerd maar was eveneens vertrouwd met de cijferkunst.

Frederik Taillefer had het zwaar gehad aan boord tijdens de misselijkmakende dagen van windstilte en de daaropvolgende storm, toch voelde hij opluchting toen ze *De Maagd* weer naderden, als was het een thuishaven. Als een drie-eenheid dreef zijn kleine vloot over dit nooit bevaren water. Wissels in zijn geldkist, suiker in het ruim, klapperend want, vlaggen kleurig en fier, een frisse voorjaarsdag en geen Engelsman in zicht: welaan, het zag er allemaal feestelijk uit, en hij voelde een trots waarvan

hij de reden niet juist kon peilen. Hij had tenslotte weinig bijgedragen aan het behoud van het handelskonvooi. Maar het was een nieuw gevoel, dat te maken had met nieuw land.

3

Maar het werd niet vergeten. De geruchtenstroom zwol aan, niet alleen over de schepen. Dat die bestonden stond wel buiten kijf, nu steeds meer volk op de duintoppen en zuidelijker, op de dijk bij Aga, uitkeek en verhaalde van de drie hoge schuiten met al die vlaggen en zeilen en onbegrijpelijk touwwerk. Statig voeren ze voorbij, nog steeds veilig uit de kust, maar nu goed zichtbaar tot in de details van beschilderd houtwerk en geschutspoorten. Volk aan boord was niet te onderscheiden. De onaantastbare rust waarmee de gevaarten voortdreven deed vermoeden dat de schepelingen niet bekend waren met de gevaren van deze engten na de Bocht van Gibara, waar het rotsland begon.

Een beroep op de redelijkheid was voor de meeste balieklui- vers voldoende om schouderophalend weer aan het werk te gaan, het ging immers maar om een paar buitenstaanders die onmogelijk een gevaar konden vormen. Toch gingen er hardnekkige meldingen over verzwegen agitatie onder de heren. In de Steden, Meenten, Gedingen en Schappen zouden de Raden bijeenkomen, en er was zelfs sprake van overleg met de Gewestelijke overheden, al had niemand daar enige voorstelling bij. Er zouden bodes gesignaleerd zijn, gehaast en dikdoend, onwillig om te praten in de uitspanningen, en na een onfatsoenlijk korte maaltijd weer voortjaggerend op hun bemodderde paarden. Men kon zich er maar het beste niet mee inlaten. Denken aan onheil veroorzaakt noch voorkomt onheil. Alles is zoals het bedoeld is.

Crélo had het voorzichtig gefluister aangehoord op de markt in Lómuróa, de laatste pleisterplaats op de grote weg naar Jépa Crója, en hij had naar behoren ingestemd met de gepaste onverschilligheid. Het had geen belang. De jonge gerst heeft de storm goed doorstaan. Hier heerst de orde, kijk niet naar de zee, pas achter de einder begint de chaos. De donkere wolken naderen ditmaal naar behoren vanuit het westen. Hij had geknikt en 'Zo is het maar net' gemompeld met dezelfde strakke mond als zijn klanten op de markt, hun schichtige blikken ontwijkend zoals zij de zijne ontweken. Op de akkerweg terug naar zijn dorp, zijn lege groentemand op de rug, kon hij toch het slordige troepje doortrekkende Landssoldaten bij de pomp niet uit het hoofd zetten. Het wapentuig leek weliswaar geruststellend roestig, de gele sjerpen en kokardes op de steken maakten daarentegen een bar serieuze indruk. Maar inderdaad, de jonge gerst stond er knapperig bij op de dampende akkers, en toen hij zijn bedoening aan de dorpsrand naderde, verdween zijn onrust bij het ordelijke tafereel. De lage huizen van Gufstóna, vastomlijnd afgetekend tegen de nog heldere oosterhemel, lentebloei in de bosschages en de bevallige gestalte van zijn oudste dochter, die de kippen voerde.

Rósila zwaaide en liep het huis binnen. Bier en brood. De soep pruttelde, de kleintjes jengelden om een appel. Toe maar, er lagen er genoeg op zolder. Haar vader stopte zijn pijp op de bank voor het huis, de mand naast zich. Ze reikte hem de kan en ging naast hem zitten. 'En?'

'Los. Kijk maar.' Hij knikte naar de lege mand.

'De schepen,' zei ze ongeduldig. De schepen hadden die nacht door haar dromen gevaren, stille vormen waren voortgegleden als levende wezens, als de walvissen die in de zomer langs de kust trokken, maar dan met andere levende wezens in hun holle buiken. Er waren mensen aan boord die dachten en voelden en vreesden, maar ze maakten geen geluid, en toen ze bij dageraad uit het raam keek, zag ze de donkere reuzen traag wegtrek-

ken door de grondnevel boven de velden, als door een stomme branding.

‘De schepen zijn er,’ zei hij onwillig. Over de heersende onrust wilde hij niet liegen, wel zwijgen.

‘Lopen ze gevaar?’ vroeg Rósila. ‘Er komt een nieuwe storm aan.’

‘Schuin voor hun boeg. Ze zijn Gibara al gepasseerd. Ze zullen zich klem varen tussen de klippen en ondiepten van de Velimata. Alleen de schippers van het land kennen de veilige geulen naar Jépa Crója. Het zou een wonder zijn als deze anderen het redden. En wonderen bestaan niet.’

‘Ze zouden gewaarschuwd moeten worden.’ Rósila stelde zich de mensen op de schepen voor, verrukt van de mooie kusten van het rijke land, argeloos hun noodlot tegemoet zeilend. Buitenstaanders, zeker. Maar onwetende dieren haal je ook binnen bij naderend ontij.

‘Gewaarschuwd? Waarom?’ Soms leek ze hem een vreemde.

‘We weten toch niet wie het zijn?’

‘Ze zijn niet van hier, dat is genoeg. Wie zou er meer van willen weten?’

‘Misschien willen ze weten wie wij zijn. Dat wij er zijn.’

‘Niemand kent de bedoelingen van buitenstaanders.’ Crélo leegde zijn kan. ‘Wij weten er niets van. Het zijn zaken van overzee.’

‘Maar we kunnen ze helpen, vader.’

‘Helpen? We doen ze geen kwaad. Schenk nog eens in.’ Hij keek zijn oudste na en klopte zijn pijpje uit. Een gezond, stevig lijf met een goed, jong hart. Schimmen in haar hoofd, zoals al die meiden. Rede moet wortelen en groeien en onnutte, ongerichte genegenheid verstikken. Ze had een goed verstand, kon lezen en schrijven, ze leek op haar moeder en hij hield van haar. Hij was niet te beroerd om dat toe te geven.

De kan liep vol. Rósila hoopte op een wonder. Ze speelde met het koordje in de halsopening van haar geborduurde blouse. Haar

huid was gaaf, maar ze wilde dat ze donker was. Er moest daar een jongen zijn, op een van de schepen, vlasharig, nieuwsgierig en een beetje bang. Ze was vastbesloten een rol te spelen in zijn verhaal.

4

Het was maar een kort palaver geweest. Verschuier was met zijn hoofd bij de ongewisse manoeuvres van *De Maagd*, maar meende de heren duidelijk te moeten maken dat de huidige zuidelijke koers niets te maken had met voorgenomen landingspogingen. Mogelijk was de oorlog met de Engelsen al uitgebroken, en er viel weinig goeds te verwachten als die hier eerder voet aan wal hadden gezet. Alleen de aanlandige wind en de verraderlijke ondiepten ten oosten van het eerste eiland hadden hem via een onverwachte vaargeul wateren zonder zandbanken in geleid, en zijn hoop was gevestigd op een opening terug naar het oosten en op draaiende wind. De lichte bries was inderdaad geruimd, maar allengs raakten *De Maagd* en haar twee volgelingen, *De Dordt* en *De Americaan*, onheilspellender omgeven door kleine eilanden, rotsachtig en donker.

Zacharia Delius was bang voor dit land, al zou hijzelf eerder van bevreesd spreken. Vrees verleende zijn stem een ingetogenheid die de anderen bevreedde, gewend als ze waren aan de holle galm van godsvertrouwen. Taillefer drong aan op een landing, zijn ogen glommen als gouden ridders. Ook Rasch was gretig om aan land te gaan, hij somde een reeks argumenten op, het ene nog dwazer dan het andere, en tezamen kwamen ze neer op kinderachtige nieuwsgierigheid. Er was maar één reden om deze gebieden te betreden, dezelfde reden die Zacharia tot deze hele rampzalige onderneming gedreven had: Matteüs 28:19. En al was zijn missie in de West op een bittere teleurstelling uitge-